

บทที่ 5

แบบแผนการตีความลักษณะวีรบุรุษจากภาพยนตร์ฮอลลีวูดของผู้รับสารชาวไทย

ในการศึกษาเรื่อง “การตีความของผู้รับสารชาวไทยต่อภาพของวีรบุรุษแบบอเมริกันจากภาพยนตร์ฮอลลีวูด” นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบถึงความเข้าใจและการตีความของผู้รับสารชาวไทยที่มีต่อลักษณะของวีรบุรุษในภาพยนตร์ฮอลลีวูด โดยผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสนทนากลุ่มในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศชายที่ชมภาพยนตร์อยู่เป็นประจำ โดยผู้วิจัยได้ทำการสนทนากลุ่มออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน รวมกลุ่มตัวอย่างที่มาทำสนทนากลุ่มทั้งสิ้น 18 คน ทั้งนี้ผู้วิจัยต้องแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มเนื่องจากการชมภาพยนตร์แต่ละเรื่องมีความยาวจึงทำให้ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มไม่สะดวกที่ชมภาพยนตร์ทั้ง 8 เรื่อง โดยได้แบ่งแต่ละกลุ่มเพื่อชมภาพยนตร์ทั้ง 8 เรื่องดังต่อไปนี้

1. กลุ่มที่ 1 ภาพยนตร์ 2 เรื่อง ได้แก่ Pearl Harbor, James Bonds 007 Die Another Day
2. กลุ่มที่ 2 ภาพยนตร์ 3 เรื่อง ได้แก่ Collateral Damage, XXX, The sum of All Fears
3. กลุ่มที่ 3 ภาพยนตร์ 3 เรื่อง ได้แก่ Bad Company, 13 Days, Proof of Life

การวิจัยในครั้งนี้ที่ผู้วิจัยได้แบ่งการทำสนทนากลุ่มออกเป็น 3 กลุ่มแล้ว โดยจำแนกแต่ละกลุ่มโดยดูจากจำนวนความบ่อยครั้งในการชมภาพยนตร์ ที่มีความถี่ในการชมภาพยนตร์ 4 ครั้งต่อ 1 เดือน ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน รวมทั้งสิ้น 18 คน ดังนั้นจะมีจำนวนความคิดเห็นรวมทั้งสิ้น 48 ความคิดเห็น ผู้วิจัยขอเสนอผลการสนทนากลุ่มที่ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 4 หัวข้อ ดังต่อไปนี้

- 5.1 การตีความลักษณะที่แสดงออกให้เห็นถึงความเป็นวีรบุรุษแบบอเมริกัน
- 5.2 การตีความวีรบุรุษแบบอเมริกันมีอยู่จริงในสังคมอเมริกัน
- 5.3 การตีความของผู้รับสารในการนำภาพของวีรบุรุษแบบอเมริกันมาเป็นแบบอย่าง
- 5.4 การตีความภาพของผู้ร้ายต่างชาติที่มาต่อสู้กับวีรบุรุษแบบอเมริกัน

ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิจัย เรื่อง การวิเคราะห์แบบแผนการตีความของผู้รับสารชาวไทยที่มีต่อลักษณะของวีรบุรุษในภาพยนตร์ฮอลลีวูดวีรบุรุษ ดังต่อไปนี้

5.1. การตีความลักษณะที่แสดงออกให้เห็นถึงความเป็นวีรบุรุษแบบอเมริกัน

คำถามที่ผู้วิจัยใช้

ภาพยนตร์ฮอลลีวูดที่นำมาศึกษาแสดงให้เห็นลักษณะของวีรบุรุษแบบอเมริกันในลักษณะใด

ผู้ร่วมสนทนากลุ่มจำนวน 29 คนความคิดเห็นตอบว่าลักษณะของวีรบุรุษแบบอเมริกัน คือ ผู้ที่ต่อสู้คนเดียว เก่งคนเดียว ลักษณะรองลงมาคือ เป็นคนธรรมดาที่มาช่วยโลกได้ และลักษณะสุดท้าย คือ ผู้ที่มีความเก่งกาจในด้านต่างๆ เช่น มีความเฉลียวฉลาด มีไหวพริบ แก้ปัญหาได้ลุล่วง เป็นต้น แต่มีผู้รับสารจำนวน 5 คนความคิดเห็นที่ไม่เจาะจงว่าต้องเป็นวีรบุรุษแบบอเมริกัน แต่คิดว่า เป็นวีรบุรุษในแบบทั่วไป และมีผู้รับสารจำนวน 14 คนความคิดเห็นที่ไม่คิดว่าพระเอกในภาพยนตร์แสดงออกถึงลักษณะของวีรบุรุษแบบอเมริกัน แต่เป็นเพียงตัวละครที่สมมุติขึ้นมา เพราะแสดงออกถึงการรักครอบครัว และ วีรบุรุษแบบที่เคยเป็นคนที่ไม่ดีของสังคมมาก่อนแล้วมากลับใจ ซึ่งผู้รับสารได้แบ่งลักษณะวีรบุรุษได้ คือ 1.) ลักษณะวีรบุรุษแบบอเมริกันของผู้รับสารชาวไทย 2.) ลักษณะวีรบุรุษที่เป็นสากลโดยไม่เจาะจงว่าเป็นวีรบุรุษแบบอเมริกัน และ 3.) ไม่ใช่ลักษณะของวีรบุรุษแบบอเมริกัน โดยแยกเป็นรายละเอียดดังนี้

5.1.1 “ลักษณะวีรบุรุษแบบอเมริกัน” ของผู้รับสารชาวไทย

ผู้รับสารชาวไทยส่วนมากจำนวน 29 คนความคิดเห็นได้ตอบคำถามที่แสดงให้เห็นลักษณะของวีรบุรุษแบบอเมริกัน โดยแยกเป็นประเด็นที่ผู้รับสารตีความได้จากในภาพยนตร์ ดังนี้

(ก) ลักษณะวีรบุรุษแบบอเมริกัน คือ ผู้ที่ต่อสู้คนเดียว

ผู้รับสารชาวไทยที่ตีความได้ว่าวีรบุรุษแบบอเมริกัน คือ ผู้ที่ต่อสู้ได้โดยลำพังมืออยู่ทั้งสิ้น 12 คนความคิดเห็น ได้ตอบคำถามที่ผู้วิจัยได้ถามไว้ว่า

“ชมแล้วรู้สึกว่าเป็นฮีโร่อเมริกัน เพราะภาพยนตร์ของอเมริกันส่วนใหญ่ฮีโร่ก็เป็นลักษณะแบบนี้ที่มากคนเดียว สู้คนเดียว”

“รู้สึกว่าเป็นฮีโร่อเมริกัน เพราะลักษณะของภาพยนตร์ฮอลลีวูด เหมือนมาคนเดียวก็กู้โลกได้”

“มีลักษณะวีรบุรุษแบบอเมริกัน ตรงที่ต่อสู้คนเดียวสามารถแก้ไขได้ ถึงแม้ว่าจะมีคู่หูก็ตาม แต่คู่หูของเขาทำหน้าที่อยู่ตรงนั้นอยู่แล้ว แต่ถ้าในเรื่องไม่มีพระเอกปัญหาที่แก้ไขไม่ได้”

(ข) ลักษณะวีรบุรุษแบบอเมริกัน คือ ผู้ที่มีความเก่งกาจในด้านต่างๆ เช่น มีความเฉลียวฉลาด มีไหวพริบ แก้ปัญหาได้ลุล่วง

ผู้รับสารชายไทยส่วนมากตีความได้ว่าลักษณะวีรบุรุษแบบอเมริกัน คือ ผู้ที่มีความเก่งกาจในด้านต่างๆ เช่น มีความเฉลียวฉลาด มีไหวพริบ แก้ปัญหาได้ลุล่วง อยู่ทั้งสิ้น 10 ความคิดเห็น ได้ตอบคำถามที่ผู้วิจัยได้ถามไว้ว่า

“รู้สึกเป็น เพราะถึงแม้ตอนแรกเขาจะทำเพราะแก้แค้นให้ลูกเมีย แต่สุดท้ายเขาก็ต้องช่วยให้ไม่เกิดระเบิดได้อีกครั้ง คิดว่าเขาก็เป็นคนที่มีความสามารถ และกล้ามากๆ”

“ก็มีลักษณะวีรบุรุษ คงในส่วนช่วยให้เหตุการณ์ลุล่วงไปด้วยดี คือจบลงด้วยดี และก็ใช้ความสามารถของตัวเอง”

“มีความสามารถสูงอีกแล้ว มีไหวพริบ ฉลาด แก้สถานการณ์ได้ และมีจิตใจดีที่ไปช่วยตัวประกัน”

“เป็นวีรบุรุษ เพราะเขาได้ช่วยสังคมให้รอดพ้นวิกฤตได้โดยสันติ จบลงด้วยดี เรียกได้ว่าเป็นสถานการณ์วิกฤตสร้างวีรบุรุษ เพราะจากเหตุการณ์นี้ประธานาธิบดีก็ได้รับการชื่นชมจากพลเมืองอเมริกันมาก”

(ค) ลักษณะวีรบุรุษแบบอเมริกัน คือ คนธรรมดาที่มาช่วยโลกไว้ได้

ผู้รับสารชายไทยที่ตีความได้ว่าวีรบุรุษแบบอเมริกัน คือ คนธรรมดาที่ช่วยโลกไว้ได้มีอยู่ทั้งสิ้น 7 ความคิดเห็น ได้ตอบคำถามที่ผู้วิจัยได้ถามไว้ว่า

“คิดว่ามีลักษณะของวีรบุรุษแบบอเมริกัน เพราะเป็นภาพยนตร์ฮอลลีวู้ด แต่เรื่องนี้เอาลักษณะของคนที่ไม่เพลขึ้นมาสร้าง เช่นสร้างให้เห็นว่าเป็นวีรบุรุษที่มากอบกู้โลก ซึ่งเขาเป็นคนธรรมดาสามัญ แถมยังเสเพลอีกแต่เข้ามาช่วยโลกได้”

“คิดว่าเป็น เพราะเขาเลือกทำสิ่งที่ถูก แม้ว่าจะถึงสิ่งที่จะทำอยู่บ้างในตอนต้น แต่ตัวละครเหมือนมีพัฒนาการให้รู้ว่าจริงๆ แล้วเขาก็เป็นคนธรรมดาคนหนึ่ง ที่สามารถลุกขึ้นมาช่วยโลกได้”

จากการศึกษาจึงทำให้พบว่าผู้รับสารชายไทยส่วนมากตีความลักษณะที่แสดงออกให้เห็นถึงความเป็นวีรบุรุษแบบอเมริกันในภาพยนตร์ฮอลลีวู้ดว่าต้องมีลักษณะที่ มีการต่อสู้ และ ช่วยเหลือโลกได้โดยลำพัง, เป็นบุคคลที่มีความสามารถในด้านต่างๆ เช่น เป็นคนที่มีไหวพริบ ฉลาด เก่งในการต่อสู้, มีความกล้าหาญในการเผชิญหน้ากับศัตรู และเป็นเพียงบุคคลธรรมดาที่มากอบกู้โลกได้ เพราะในผู้รับสารกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มที่ชมภาพยนตร์อยู่เป็นประจำ เมื่อชมภาพยนตร์ที่นำมาศึกษาแล้วผู้รับสารจึงมีภาพของวีรบุรุษแบบอเมริกันอยู่ในใจแล้วว่าวีรบุรุษภายใต้บริบทสังคมแบบอเมริกัน และโครงเรื่องที่มีความขัดแย้งกับศัตรูต่างชาติ วีรบุรุษแบบอเมริกันคือผู้ที่ต้องแก้ปัญหา

ให้เรื่องราวจบลงด้วยดี โดยจะเลือกใช้วิธีการต่อสู้ หรือ ใช้ปัญญาในการแก้ปัญหา ดังนั้นเมื่อภาพยนตร์ฮอลลีวูดไปสอดคล้องกับทัศนคติเดิมกับสิ่งที่ผู้รับสารคิดอยู่แล้ว จึงทำให้ผู้รับสารกลุ่มนี้ตีความได้ว่าลักษณะวีรบุรุษแบบอเมริกัน คือ ผู้ที่มีการต่อสู้ และ ช่วยเหลือโลกได้โดยลำพัง, เป็นบุคคลที่มีความสามารถในด้านต่างๆ เช่น เป็นคนที่มีไหวพริบ ฉลาด เก่งในการต่อสู้, มีความกล้าหาญในการเผชิญหน้ากับศัตรู และเป็นเพียงบุคคลธรรมดาที่มาช่วยโลกได้

5.1.2 “วีรบุรุษแบบสากลที่ไม่เจาะจงว่ามีลักษณะของวีรบุรุษแบบอเมริกัน” ของผู้รับสารชายไทย

ผู้รับสารชายไทยส่วนน้อยจำนวน 5 ความคิดเห็น ได้ตอบคำถามที่แสดงให้เห็นลักษณะของวีรบุรุษแบบอเมริกัน ซึ่งผู้รับสารกลุ่มนี้ไม่เจาะจงว่าสิ่งที่เสนอในภาพยนตร์แสดงถึงลักษณะของวีรบุรุษแบบอเมริกัน แต่เป็นวีรบุรุษแบบสากล โดยแยกเป็นประเด็นที่ผู้รับสารตีความได้จากในภาพยนตร์ ดังนี้

(ก) วีรบุรุษแบบทั่วไปโดยไม่เจาะจงว่ามีลักษณะของวีรบุรุษแบบอเมริกัน คือ วีรบุรุษที่มีอาชีพเป็นทหาร

ผู้รับสารชายไทยที่ดีความว่าสิ่งที่เสนอในภาพยนตร์ไม่เจาะจงว่าเป็นวีรบุรุษแบบอเมริกัน คือ วีรบุรุษที่มีอาชีพทหาร มีทั้งสิ้น 3 ความคิดเห็น ได้ตอบคำถามที่ผู้วิจัยได้ถามไว้ว่า

“คิดว่ามีลักษณะของวีรบุรุษในเรื่องความรักชาติ เสียสละ แต่ถ้าจะให้บอกว่าเป็นแบบอเมริกันหรือไม่คงดูไม่ค่อยออก เพราะฮีโร่เป็นทหาร ทหารทุกคนต้องรักชาติ ถ้าเป็นบางระจัน พระเอกอย่างนายทองเหม็นก็ต้องรักชาติเหมือนกัน”

“ดูไม่ออกว่าเป็นฮีโร่แบบอเมริกันเพราะเป็นภาพยนตร์สงครามเพราะฉะนั้นฮีโร่ก็เป็นทหาร”

“ไม่ได้คิดว่าเป็นฮีโร่ เพราะเรื่องนี้เหมือนกับพระเอกต้องทำอะไรเพื่อสังคม การไปเป็นอาสาสมัคร ไม่ได้มองว่าฮีโร่นะแต่มองว่าเป็นแค่คนหนึ่งที่อยากทำอะไรเพื่อประเทศ เพื่อกองทัพมากกว่า”

(ข) วีรบุรุษแบบทั่วไปโดยไม่เจาะจงว่ามีลักษณะของวีรบุรุษแบบอเมริกัน คือ วีรบุรุษที่มีหน้าที่ช่วยเหลือผู้ที่เดือดร้อน

ผู้รับสารชายไทยที่ดีความว่าสิ่งที่เสนอในภาพยนตร์ไม่เจาะจงว่าเป็นวีรบุรุษแบบอเมริกัน คือ วีรบุรุษที่ช่วยเหลือผู้ที่เดือดร้อน มีทั้งสิ้น 2 ความคิดเห็น ได้ตอบคำถามที่ผู้วิจัยได้ถามไว้ว่า

“รู้สึกเป็นวีรบุรุษทั่วไป เพราะจากการที่เขาช่วยเหลือคนอื่น จะเป็นทีมหรือเดี่ยวไม่สำคัญ แต่เขาก็มุ่งมั่นที่จะช่วยเหลือคนให้ได้ และทำโดยไม่หวังผลตอบแทน”

“เป็นวีรบุรุษทั่วๆ ไป ไม่เจาะจง เพราะเป็นคนที่มีหน้าที่ช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน”

จากการศึกษาทำให้พบว่าผู้รับสารชาวไทยส่วนน้อยที่ดีคิดว่าพระเอกในภาพยนตร์เป็นวีรบุรุษแบบทั่วไปโดยไม่เจาะจงว่ามีลักษณะของวีรบุรุษแบบอเมริกัน เพราะวีรบุรุษเป็นทหาร หรือวีรบุรุษที่มีหน้าที่ช่วยเหลือผู้อื่น จึงทำให้มีความเป็นวีรบุรุษแบบสากลมากกว่าจะเจาะจงว่าเป็นวีรบุรุษแบบอเมริกัน เพราะจากบริบททางสังคมในภาพยนตร์ที่สร้างมาจากเค้าโครงเรื่องจริง เช่น ในภาพยนตร์เรื่อง Pearl Harbor ที่วีรบุรุษแบบทหารแสดงให้เห็นว่าไม่ว่าจะเป็นภาพยนตร์ในชาติใดถ้ามีพระเอกเป็นทหารก็แสดงออกให้เห็นถึงความเป็นวีรบุรุษ นอกจากนั้นผู้รับสารยังตีความได้ว่าถ้าวีรบุรุษที่ได้ช่วยเหลือผู้อื่นไม่ว่าจะอยู่ในภาพยนตร์ชาติใดก็แสดงออกให้เห็นถึงความเป็นวีรบุรุษเช่นกัน

5.1.3 “ลักษณะที่ไม่ใช่วีรบุรุษแบบอเมริกัน” ของผู้รับสารชาวไทย

ผู้รับสารชาวไทยบางส่วนจำนวน 14 ความคิดเห็น ได้ตอบคำถามที่แสดงให้เห็นลักษณะของวีรบุรุษแบบอเมริกัน ซึ่งผู้รับสารกลุ่มนี้ไม่พบว่าสิ่งที่ภาพยนตร์นำเสนอแสดงให้เห็นลักษณะของวีรบุรุษแบบอเมริกัน โดยแยกเป็นประเด็นที่ผู้รับสารตีความได้จากในภาพยนตร์ ดังนี้

(ก) ลักษณะวีรบุรุษแบบอเมริกันเป็นเพียงตัวละครที่สมมุติขึ้นมา

ผู้รับสารชาวไทยที่ดีคิดว่าสิ่งที่เสนอในภาพยนตร์ไม่แสดงให้เห็นถึงลักษณะของวีรบุรุษแบบอเมริกัน เพราะภาพยนตร์ได้สร้างตัวละครสมมุติขึ้นมาเท่านั้น มีทั้งสิ้น 9 ความคิดเห็น ได้ตอบคำถามที่ผู้วิจัยได้ถามไว้ว่า

“คิดว่ามันเป็นทางของภาพยนตร์อยู่แล้ว ที่เป็นภาพยนตร์ประเภทนี้พระเอกต้องมีลักษณะที่มาช่วยโลก แต่ส่วนตัวที่ดูไม่คิดว่าเขาเป็นฮีโร่เพราะมันเป็นเพียงภาพสมมุติขึ้นมา ดูแล้วไม่คิดถึงว่าจะแสดงให้เห็นถึงวีรบุรุษเพราะดูแล้วก็รู้ว่าเนื้อเรื่องแบบนี้มันเป็นเรื่องที่จะมีจริงได้แค่ 1%”

“คิดว่า เจมส์ บอนด์ เป็นแค่คนที่มีความสามารถพิเศษมากกว่าที่จะเรียกว่าเป็นฮีโร่ ก็แค่ภาพยนตร์สร้างตัวละครคนหนึ่งขึ้นมาที่เก่งมากๆที่เป็นสายลับก็เท่านั้น และในเรื่องก็มาโชว์เทคโนโลยีในอุปกรณ์ นี่มันเป็นแค่จุดขายของภาพยนตร์ คิดว่าถ้าจะให้เรียกว่าวีรบุรุษจริงๆ ก็น่าจะเป็นเช่นในเรื่อง Saving Private Ryan มากกว่าเรื่องนี้ ”

“คิดว่าโดยธรรมชาติของภาพยนตร์ฮอลลีวูดมักแสดงอะไรที่เกินความจริงอยู่แล้ว ดังนั้นพระเอกจึงแสดงอะไรที่เกินความจริง เช่น เก่งกาจ ฉลาด เด่น กว่าคนอื่นทุกอย่าง และสุดท้ายก็สามารถกอบกู้สถานการณ์ไว้ได้ ผมคิดว่าเป็นสิ่งที่ฮอลลีวูดต้องการแสดงออกมาให้เห็น”

(ข) วีรบุรุษกลับใจไม่ใช่ลักษณะของวีรบุรุษแบบอเมริกัน

ผู้รับสารชายไทยที่ดีความว่าสิ่งที่เสนอในภาพยนตร์ไม่แสดงให้เห็นถึงลักษณะของวีรบุรุษแบบอเมริกัน คือ ลักษณะของวีรบุรุษประเภทเคยเป็นคนที่ไม่ดีมาก่อนแล้วกลับตัว มีทั้งสิ้น 3 ความคิดเห็น ได้ตอบคำถามที่ผู้วิจัยได้ถามไว้ว่า

“คิดว่าเนื้อเรื่องไม่ค่อยชัดเจนในส่วนที่แสดงให้เป็นวีรบุรุษ เพราะวีรบุรุษต้องเป็นคนดีไม่มีที่ติ แต่พระเอกในเรื่องเขาเป็นคนเลวมาก่อน และที่มาทำงานก็เพราะถูกบังคับมากกว่าเต็มใจ และเหตุการณ์พาไปเขาเลยต้องมาช่วยโลก”

(ค) วีรบุรุษที่ทำความเพื่อครอบครัวไม่ใช่ลักษณะของวีรบุรุษแบบอเมริกัน

ผู้รับสารชายไทยที่ดีความว่าสิ่งที่เสนอในภาพยนตร์ไม่แสดงให้เห็นถึงลักษณะของวีรบุรุษแบบอเมริกัน คือ ลักษณะของวีรบุรุษที่ทำความเพื่อครอบครัว มีทั้งสิ้น 2 ความคิดเห็น ได้ตอบคำถามที่ผู้วิจัยได้ถามไว้ว่า

“รู้สึกไม่เป็นวีรบุรุษ เพราะสาเหตุที่เค้าทำเพราะเป็นเรื่องของส่วนตัว เพราะเมีย และลูกเค้าตาย แต่เหตุการณ์บังคับให้เค้าทำในเรื่องของส่วนรวม คิดว่าวีรบุรุษอเมริกันไม่ใช่แบบนี้”

จากการตีความของผู้รับสารในกลุ่มที่ไม่พบลักษณะของวีรบุรุษแบบอเมริกัน เพราะผู้รับสารมีทัศนคติเดิม และประสบการณ์ ความเชื่อภูมิหลังเกี่ยวกับประเทศอเมริกาอยู่ก่อนดังนั้นผู้รับสารเมื่อพบลักษณะวีรบุรุษในด้านของการทำความเพื่อครอบครัว และการกลับใจจากคนไม่ดีมาเป็นคนดีของสังคม เป็นเรื่อง que ผู้รับสารคิดว่าไม่ใช่ลักษณะของวีรบุรุษแบบอเมริกัน

ดังนั้นจากผลการตีความของผู้รับสารในคำถามเรื่องภาพยนตร์ฮอลลีวู้ดที่นำมาศึกษา แสดงให้เห็นลักษณะของวีรบุรุษแบบอเมริกันในลักษณะใด ผู้รับสารจะตีความในลักษณะของวีรบุรุษแบบอเมริกันออกเป็น 3 อย่างคือ 1.) ลักษณะวีรบุรุษแบบอเมริกันของผู้รับสารชายไทย 2.) ลักษณะวีรบุรุษที่เป็นสากลโดยไม่เจาะจงว่าเป็นวีรบุรุษแบบอเมริกัน และ 3.) ไม่ใช่ลักษณะของวีรบุรุษแบบอเมริกัน ซึ่งการตีความของผู้รับสารจะขึ้นอยู่กับปัจจัย 3 ประการ คือ

- ปัจจัยจากผู้ส่งสาร

จากการศึกษาทำให้พบว่าถ้าผู้รับสารตีความคล้อยตามตามสิ่งที่เนื้อหาภาพยนตร์นำเสนอผู้รับสารในกลุ่มนี้จึงจะพบลักษณะวีรบุรุษแบบอเมริกันดังที่ปรากฏในภาพยนตร์ เช่น ลักษณะวีรบุรุษที่แสดงออกถึงการต่อสู้ และ ช่วยเหลือโลกได้โดยลำพัง, เป็นบุคคลที่มีความสามารถในด้านต่างๆ เช่น เป็นคนที่มีไหวพริบ ฉลาด เก่งในการต่อสู้, มีความกล้าหาญในการเผชิญหน้ากับศัตรู และเป็นเพียงบุคคลธรรมดาที่มาช่วยโลกได้

- **ปัจจัยการรับรู้จากตัวผู้รับสารเอง**

ผู้รับสารมีประสบการณ์จากโลกจริง ทั้งประสบการณ์ทางด้านความเชื่อ ค่านิยมเดิมที่ได้ปลูกฝังมาจากสังคมไทยและ จากประสบการณ์ที่ได้รับจากสื่ออื่นๆที่นำเสนอ จึงทำให้ผู้รับสารตีความว่าสิ่งที่ปรากฏในภาพยนตร์ไม่ใช่ลักษณะของวีรบุรุษแบบอเมริกัน แต่เป็นสิ่งที่ภาพยนตร์สร้างขึ้นมา

- **ปัจจัยที่มาจากบริบททางสังคม**

ผู้รับสารที่ไม่เจาะจงว่าเป็นวีรบุรุษแบบอเมริกัน แต่ก็ไม่ปฏิเสธว่าภาพยนตร์ไม่แสดงออกถึงความเป็นวีรบุรุษถ้าเป็นเรื่องราวที่สร้างมาจากเค้าโครงเรื่องจริง ผู้รับสารจะนำเรื่องราวที่เป็นบริบททางสังคมที่เกิดขึ้นจริงมาเชื่อมโยงกับสิ่งที่ภาพยนตร์นำเสนอ

5.2 การตีความวีรบุรุษแบบอเมริกันมีอยู่จริงในสังคมอเมริกัน

คำถามที่ผู้วิจัยใช้

ภาพยนตร์ฮอลลีวูดที่นำมาศึกษา ผู้รับสารคิดว่าพระเอกในภาพยนตร์ฮอลลีวูดมีอยู่จริงในสังคมอเมริกันหรือไม่ ถ้ามีผู้รับสารทราบได้จากส่วนใด

จากการทำสนทนากลุ่มผู้วิจัยพบแบบแผนการตีความของผู้รับสารในเรื่องวีรบุรุษแบบอเมริกันมีอยู่จริงในสังคมอเมริกันแบ่งเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มที่คล้ายตามสิ่งที่ภาพยนตร์เสนอที่คิดว่าวีรบุรุษในภาพยนตร์มีอยู่จริงในสังคมอเมริกันจำนวน 21 ความคิดเห็น เพราะกลุ่มนี้ตีความว่าคนอเมริกันมีความรักชาติ, รักสันติภาพ, คนที่ทำงานเพื่อเงิน และคนที่ต้องการความสำเร็จในชีวิต ส่วนกลุ่มที่ปฏิเสธสิ่งที่ภาพยนตร์เสนอที่ไม่คิดว่าวีรบุรุษแบบอเมริกันมีอยู่จริงในสังคมจำนวน 12 ความคิดเห็น เพราะไม่มีคนที่เก่งคนเดียว, คนที่ทำอะไรเพื่อคนอื่น, คนที่รักสันติภาพ หรือคนที่ไม่ดีแล้วสังคมให้โอกาสกลับตัว และกลุ่มสุดท้ายที่ต่อรองความหมายว่าอาจจะมีอยู่จริงในสังคมอเมริกันจำนวน 15 ความคิดเห็น เพราะคิดว่าอาจจะมีคนที่ชอบช่วยเหลือคนอื่นบ้าง โดยแยกรายละเอียดดังนี้

5.2.1 ผู้รับสารที่คล้ายตามโดยคิดว่าวีรบุรุษในภาพยนตร์ฮอลลีวูดมีอยู่จริงในสังคมอเมริกัน

ผู้ร่วมสนทนากลุ่มเกือบครึ่งจำนวน 21 ความคิดเห็นที่ตีความได้ว่าพระเอกที่ปรากฏในภาพยนตร์ฮอลลีวูดพบได้จริงในสังคมอเมริกัน โดยมีลักษณะแสดงออกถึงความรักชาติ ทำงาน

เพื่อแลกกับเงินจำนวนมาก ต้องการประสบความสำเร็จ รักสันติภาพ โดยแยกเป็นประเด็นที่ผู้รับสารตีความได้จากในภาพยนตร์ ดังนี้

(ก) มีอยู่จริงในเรื่องความรักชาติ

ผู้ร่วมสนทนากลุ่มคล้ายตามสิ่งที่ภาพยนตร์เสนอ ในเรื่องของความรักชาติที่สะท้อนความเป็นจริงในสังคมอเมริกัน ซึ่งมีผู้ร่วมสนทนากลุ่มจำนวน 7 ความคิดเห็นดังนี้

“คนอเมริกันน่าจะรักชาติ และคิดว่าคงมีองค์กรที่ฝึกให้มาทำแบบนี้”

“มี มีคนกล้าตายเพื่อประเทศเพราะฉะนั้นประเทศอเมริกาคงไม่ยิ่งใหญ่เท่าวันนี้”

“คิดว่ามี เช่นดูในข่าวตอนนี้ คนอเมริกันยังต้องไปรบที่อิรักทุกๆ ที่ไม่อยากจะไป เขายังต้องโดนยิง ต้องสู้กับชาวอิรัก คิดว่าต้องมีคนแบบเขาบ้างละที่เป็นอาสาสมัคร”

(ข) มีอยู่จริงในเรื่องการทำงานเพื่อแลกกับเงิน

ผู้ร่วมสนทนากลุ่มจำนวน 5 ความคิดเห็น พบว่าลักษณะของการทำงานเพื่อแลกกับเงิน เป็นสิ่งที่มีจริงในสังคมอเมริกันโดยมีความคิดเห็นดังนี้

“น่าจะ มี เพราะคงมีคนที่ยอมทำงานเสี่ยงตายเพื่อแลกกับเงินมหาศาล ต้องมีอยู่แล้ว”

“มี เพราะมีเงินเป็นค่าตอบแทนสูงในการทำหน้าที่ และก็สมารถทำให้เป็นคนมีชื่อเสียงได้”

(ค) มีอยู่จริงในเรื่องการรักสันติภาพ

ผู้ร่วมสนทนากลุ่มจำนวน 4 ความคิดเห็นที่พบว่าการรักสันติภาพ เป็นเรื่องที่มีอยู่จริงของคนอเมริกัน โดยมีความคิดเห็นดังนี้

“มี เพราะคนอเมริกันจริงๆ ที่รู้มาส่วนใหญ่ก็รักสันติ เขาก็ประท้วงเวลาอเมริกันก่อสงครามกับอิรัก โดยเฉพาะคิดว่าผู้นำแบบ เจ.เอ็ดเวิร์ด คเนดีที่เดียวที่เขารักสันติ เพราะถ้ามีคนอย่างบุชนี่คงไม่ไหวไม่รักสันติชอบก่อสงคราม”

“มี เพราะเป็นเรื่องจริงที่เอามาสร้าง เพราะส่วนตัวคิดว่าคนอเมริกันก็ไม่ได้มีแยแสเสมอไป ไม่ใช่กระหายสงครามเสมอไป คงมีคนที่มีเหตุผลรักสันติและเห็นแก่ส่วนรวม หมายถึงเห็นแก่ประเทศอื่นๆ ด้วยมากกว่า”

(ง) มีอยู่จริงในเรื่องความต้องการประสบความสำเร็จ

ผู้ร่วมสนทนากลุ่มจำนวน 3 ความคิดเห็นที่พบว่าความต้องการประสบความสำเร็จเป็นเรื่องที่มีอยู่จริงในสังคมอเมริกัน โดยมีความคิดเห็นดังนี้

“มี ในเรื่องของคนที่มุ่งทำความฝันของตนให้เป็นจริง คือ การเป็นนักบิน คิดว่าคนอเมริกันเขาชอบทำตามความฝันของตนเอง”

(จ) มีอยู่จริงในอาชีพทหาร

ผู้ร่วมสนทนากลุ่มจำนวน 2 ความคิดเห็นที่พบว่า วีรบุรุษที่เป็นทหารเป็นเรื่องของความ เป็นจริง เพราะ

“มี เพราะเขาเป็นทหารที่เสียสละเพื่อประเทศ เพื่อเพื่อน คนไทยก็มี คิดว่าไม่เฉพาะสังคม อเมริกา ทุกสังคมก็มีแน่นอน”

จากการศึกษาแบบแผนการตีความของผู้รับสารในกลุ่มของผู้รับสารที่ตีความคล้อยตามมี จำนวนเกือบครึ่งหนึ่ง พบว่าสิ่งที่ทำให้ผู้รับสารตีความตามสิ่งที่ภาพยนตร์นำเสนอ เพราะผู้รับสาร ต่างก็มีประสบการณ์ที่ได้รับจากสื่ออื่นๆ เกี่ยวกับประเทศอเมริกามาก่อนชมภาพยนตร์ ดังนั้นเมื่อ ทัศนคติเดิมไปตรงกับสิ่งที่ภาพยนตร์นำเสนอผู้รับสารจึงตีความคล้อยตาม

5.2.2 ผู้รับสารที่ปฏิเสธ พระเอกในภาพยนตร์ฮอลลีวูดไม่มีอยู่จริงในสังคมอเมริกัน

ผู้ร่วมสนทนาจำนวน 12 ความคิดเห็นที่ตีความว่าพระเอกที่ปรากฏในภาพยนตร์ฮอลลีวูด จะไม่พบได้จริงในสังคมอเมริกัน เพราะเป็นวีรบุรุษที่เก่งคนเดียว, คนอเมริกันเป็นสังคมแบบตัวคน เดียว, ไม่มีคนที่สู้เพื่อสันติภาพ, ไม่มีวีรบุรุษแบบกลับใจ ได้ตอบคำถามที่ผู้วิจัยได้ถามไว้ว่า

(ก) ไม่มีวีรบุรุษที่เป็นปัจเจกชนนิยม (ที่เก่ง และต่อสู้ได้คนเดียว) จริงในสังคมอเมริกัน

ผู้รับสารตีความได้ว่า ไม่มีวีรบุรุษที่ต่อสู้ และเก่งคนเดียวอยู่จริงในสังคมอเมริกันจำนวน 7 ความคิดเห็น เพราะ

“ในแง่ความคิดคงจะมี เช่น เรื่องความเก่ง การต่อสู้ แต่ในสังคมจริงๆ คิดว่าไม่มีแบบนี้ เพราะถ้าทำถึงขนาดในเรื่องได้ คงไม่สามารถทำได้คนเดียว”

“คิดว่าไม่มีในสังคมอเมริกา แต่คิดว่ามีในสังคมทั่วไป เช่น ในองค์กรหนึ่งต้องมีคนหนึ่งที่ เก่งกาจกว่าเพื่อนร่วมงานทั่วไป แต่สิ่งที่ทำให้คิดว่าไม่มีแบบนี้ในสังคมอเมริกันหรือสังคมไหนก็เช่น เรื่องที่คุณเดียวสามารถกู้โลกได้ คงเป็นไปได้ยาก คิดว่าภาพยนตร์พยายามสร้างออกมาให้พระเอก ดูโดดเด่นขึ้นมากกว่า”

“ในแง่ความคิดคงจะมี เช่น เรื่องความเก่ง การต่อสู้ แต่ในสังคมจริงๆ คิดว่าไม่มีแบบนี้ เพราะถ้าทำถึงขนาดในเรื่องได้ คงไม่สามารถทำได้คนเดียว”

(ข) ไม่มีวีรบุรุษที่สนใจคนอื่น เพราะสังคมอเมริกันเป็นสังคมแบบตัวคนเดียว

ผู้รับสารจำนวน 3 ความคิดเห็นตีความได้ว่า วีรบุรุษที่ช่วยเหลือผู้อื่น ไม่มีในสังคมอเมริกัน ที่เป็นแบบสังคมตัวคนเดียว ได้ตอบคำถามที่ผู้วิจัยได้ถามไว้ว่า

“คิดว่าคนอเมริกันจริงๆ คงไม่มีใครอยากมาทำแบบนี้เขาไม่สนใจคนอื่น”

“คิดว่าไม่น่ามี เพราะคนอเมริกันไม่น่าจะอยากทำอะไรเพื่อคนอื่น เขามักจะเป็นสังคมแบบตัวคนเดียวมาคนเดียว ถ้าไม่ใช่เรื่องของเขาเขาจะไม่ยุ่ง เช่นในเรื่องพระเอกไม่ได้ถูกว่าจ้างแล้วแต่เขาก็เข้าไปช่วยเหลือคือเข้าไปยุ่งเรื่องชาวบ้าน ซึ่งคิดว่าในสังคมอเมริกันจริงๆ คงไม่มีแน่นอน”

(ค) ไม่มีวีรบุรุษที่ต่อสู้เพื่อสันติภาพ

ผู้รับสารจำนวน 1 ความคิดเห็น ตีความได้ว่าวีรบุรุษที่ต่อสู้เพื่อสันติภาพ ไม่ใช่ลักษณะที่พบในสังคมอเมริกัน ได้ตอบคำถามที่ผู้วิจัยได้ถามไว้ว่า

“ไม่มีหรอก เพราะดูจากเหตุการณ์จริง 11 กันยายน ยังไม่มีวีรบุรุษให้เห็นเลย มีแต่จอร์จบุช ที่ออกมาประกาศสงคราม”

(ง) ไม่มีวีรบุรุษแบบกลับใจ

ผู้รับสารจำนวน 1 ความคิดเห็นที่คิดว่าไม่มีวีรบุรุษที่รัฐบาลจะเปิดโอกาสให้กลับตัวในสังคมได้ เพราะ

“คิดว่าไม่มี เพราะคิดว่าคนที่เสเพลคงต้องเสเพลไปเลย แบบเลวสุดๆ ไม่มีมากลับตัวได้ แต่ในภาพยนตร์พระเอกโดนดึงตัวมาช่วยภารกิจ เลยคิดว่าคนในองค์กรนั้นอย่างกับบอนเราคงไม่มาดึงตัวคนที่เลวแหลกมาทำงานหรอก เพราะเรื่องจริงคงไม่มีใครเสี่ยงเรียกคนแบบนี้”

จากการศึกษาพบว่า การตีความของผู้รับสารที่ปฏิเสธสิ่งที่ภาพยนตร์นำเสนอในสวนที่มีอยู่จริงในสังคมอเมริกันหรือไม่ ผู้รับสารที่ตีความปฏิเสธเนื่องจากผู้รับสารกลุ่มนี้มีทัศนคติเดิมในแง่ลบเกี่ยวกับประเทศอเมริกาอยู่แล้ว ดังนั้นเมื่อแสดงถึงลักษณะนิสัยของวีรบุรุษแบบอเมริกันผ่านทางภาพยนตร์ในแง่ของความเป็นปัจเจกชนนิยม, การช่วยเหลือผู้อื่น และสังคมเปิดโอกาสให้กลับตัว ผู้รับสารในกลุ่มนี้จึงตีความปฏิเสธ

5.2.3 ผู้รับสารที่ต่อรองความหมาย โดยตีความว่าอาจมีวีรบุรุษแบบในภาพยนตร์ ฮอลลีวูดอยู่จริงบ้างในสังคมอเมริกัน

ผู้ร่วมสนทนากลุ่มจำนวน 15 ความคิดเห็นที่ตีความต่อรองความหมายว่าอาจมีวีรบุรุษที่ปรากฏในภาพยนตร์ฮอลลีวูดพบได้จริงในสังคมอเมริกัน ซึ่งต้องมีลักษณะที่ขอความช่วยเหลือผู้อื่นที่ได้รับความเดือดร้อน หรือยอมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น ผู้รับสารได้ตอบคำถามที่ผู้วิจัยได้ถามไว้ว่า

(ก) อาจจะมียวีรบุรุษที่ขอความช่วยเหลือผู้อื่น

ผู้รับสารจำนวน 14 ความคิดเห็นคิดว่าการช่วยเหลือผู้อื่นทั้งที่หวังในผลตอบแทน และไม่หวังผลตอบแทน อาจจะมีในสังคมอเมริกัน เพราะเป็นลักษณะนิสัยที่แสดงออกถึงความดีที่ทุกสังคมควรมี ผู้รับสารได้ตอบคำถามที่ผู้วิจัยได้ถามไว้ว่า

“น่าจะมี คงมีคนขอความช่วยเหลือคนอื่นบ้างละ”

“คิดว่าน่าจะมีคนที่ดีบ้าง คือ คนที่ช่วยเหลือคนอื่น”

“อาจจะมี แต่น้อยเพราะคิดว่าคนอเมริกันจริงๆ น่าจะทำอะไรเพื่อส่วนตัวมากกว่า หรือทำเพื่อครอบครัวตนเองแค่นั้น แต่เขาไม่ค่อยทำอะไรเพื่อคนอื่น”

“มีบ้าง แต่คงน้อย ที่คิดว่ามีเพราะคิดว่าทุกสังคมต้องมีคนที่ดีอยู่บ้าง ที่ช่วยเหลือสังคม โดยไม่หวังผลตอบแทน แต่ที่บอกว่ามีน้อยเพราะคนอเมริกันมักมองอะไรที่เกี่ยวกับผลประโยชน์มากกว่า เช่นคิดถึงเรื่องกำไร 80% ช่วยเหลือแบบเอาหน้า 20%”

(ข) อาจจะมีคนที่ยอมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น

ผู้รับสารจำนวน 1 ความคิดเห็นที่คิดว่าการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น อาจจะมีในสังคมอเมริกัน ผู้รับสารได้ตอบคำถามที่ผู้วิจัยได้ถามไว้ว่า

“น่าจะมีบ้าง คนที่รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นไม่ใช่ของตัวเอง”

จากภาพยนตร์พบว่า การต่อรองความหมายของผู้รับสารในส่วนที่มีอยู่จริงในสังคมแบบอเมริกันหรือไม่ ผู้รับสารกลุ่มนี้ยังไม่ถึงขนาดแน่ใจในความคิดของตนเองว่าเป็นสิ่งที่มีหรือไม่มีในสังคมอเมริกัน เนื่องจากผู้รับสารชาวไทยไม่ได้เป็นผู้ที่อยู่ในสังคมแบบอเมริกันจริง เพียงแต่ตอบคำถามไปตามความรู้ และประสบการณ์เดิมที่ตนเองมีเท่านั้น

ดังนั้นจากผลการตีความของผู้รับสารในคำถามเรื่องลักษณะวีรบุรุษแบบอเมริกันจากภาพยนตร์ฮอลลีวูดที่มีอยู่จริงในสังคมอเมริกันหรือไม่ ผู้รับสารจะตีความเรื่องความมีอยู่จริงในสังคมอเมริกันแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ 1.) กลุ่มที่คล้ายตามพบจำนวน 21 ความคิดเห็น 2.) กลุ่มปฏิเสธพบจำนวน 12 ความคิดเห็น 3.) กลุ่มต่อรองความหมายพบจำนวน 15 ความคิดเห็น ผู้วิจัยพบว่าการตีความในเรื่องความมีอยู่จริงในสังคมอเมริกันผู้รับสารที่คล้ายตามสิ่งที่ภาพยนตร์นำเสนอ ยังมีน้อยกว่ากลุ่มที่ปฏิเสธ และต่อรองความหมาย แสดงให้เห็นว่าผู้รับสารชาวไทยไม่ได้ตีความตามที่ภาพยนตร์นำเสนออย่างเดียว ทั้งนี้การตีความที่ต่างจากสิ่งสารต้องการนำเสนอ ซึ่งการตีความของผู้รับสารจะขึ้นอยู่กับปัจจัย 2 ประการ ได้แก่

- ปัจจัยจากผู้ส่งสาร

จากการศึกษาทำให้พบว่าผู้รับสารตีความคล้ายตามตามสิ่งที่เนื้อหาภาพยนตร์นำเสนอ เช่น ภาพยนตร์นำเสนอให้เห็นถึงความรักชาติของวีรบุรุษที่เป็นอาสาสมัครออกไปรบเพื่อปกป้องประเทศ ผู้ส่งสารจะมีการใส่รหัสที่ถ่ายทอดมาในบทภาพยนตร์ เทคนิคการถ่ายทำ ฉากที่สมจริง จึงทำให้ผู้รับสารจะถอดรหัสได้ชุดเดียวกันกับผู้ส่งสารต้องการ

- **ปัจจัยการรับรู้จากตัวผู้รับสารเอง**

ผู้รับสารรับรู้ได้จากตัวเอง ผู้วิจัยพบว่า การรับรู้ของผู้รับสารเองที่ตีความได้จากความถี่เดิม หรือประสบการณ์เดิมจะแบ่งได้ทั้ง 2 ประเภท คือ 1.) ประสบการณ์เดิมที่มีผลให้ตีความคล้อยตาม ยิ่งถ้าประสบการณ์เดิมของผู้รับสารไปตรงกับสิ่งที่ภาพยนตร์นำเสนอผู้รับสารจะตีความคล้อยตาม 2.) ประสบการณ์เดิมมีผลให้ตีความปฏิเสธ แสดงให้เห็นว่าถ้าผู้รับสารมีประสบการณ์เดิม หรือทัศนคติในด้านลบเกี่ยวกับประเทศอเมริกาอยู่แล้วผู้รับสารจะตีความปฏิเสธ

5.3 การตีความของผู้รับสาร ในการนำภาพของวีรบุรุษแบบอเมริกันมาเป็นแบบอย่าง

คำถามที่ผู้วิจัยใช้

ภาพยนตร์ฮอลลีวูดที่นำมาศึกษาผู้รับสารต้องการนำลักษณะของวีรบุรุษแบบอเมริกันที่ปรากฏในภาพยนตร์มาเป็นแบบอย่างหรือไม่

จากการทำสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยพบแบบแผนการตีความของผู้รับสารในเรื่องวีรบุรุษแบบอเมริกันมีอยู่จริงในสังคมอเมริกันแบ่งเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มที่คล้อยตามสิ่งที่ภาพยนตร์เสนอโดยต้องการนำวีรบุรุษแบบอเมริกันมาเป็นแบบอย่างจำนวน 22 ความคิดเห็น ซึ่งต้องการเอาแบบอย่างในเรื่องการช่วยผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน, การใช้เหตุผลในการแก้ไขปัญหา, มีความพยายาม, รักชาติ, รักสันติภาพ และการให้อภัยในหมู่เพื่อนฝูง ส่วนกลุ่มที่ปฏิเสธสิ่งที่ภาพยนตร์เสนอโดยไม่ต้องการนำวีรบุรุษแบบอเมริกันมาเป็นแบบอย่างจำนวน 15 ความคิดเห็น เพราะวีรบุรุษแบบอเมริกันชอบทำอะไรเพื่อตนเองมากกว่า เช่น ทำงานเพื่อเงิน เพื่อความสนุก และคิดว่าวีรบุรุษแบบอเมริกันไม่สามารถนำมาปฏิบัติได้ในแง่ของการต่อสู้ และกลุ่มสุดท้ายที่ต่อรองความหมายในการเอามาเป็นแบบอย่างจำนวน 11 ความคิดเห็น เพราะคิดว่าจะเลือกรับเป็นแบบอย่างเพียงบางเรื่องที่เหมาะสมกับสังคมไทยเท่านั้น โดยแยกเป็นประเด็นที่ผู้รับสารตีความได้จากในภาพยนตร์ ดังนี้

5.3.1 ผู้รับสารที่คล้อยตามโดยต้องการนำลักษณะของวีรบุรุษแบบอเมริกันมาเป็นแบบอย่าง

ผู้ร่วมสนทนากลุ่มจำนวน 22 ความคิดเห็นที่ต้องการนำลักษณะของวีรบุรุษแบบอเมริกันมาเป็นแบบอย่าง ซึ่งลักษณะของวีรบุรุษที่ต้องการนำมาเป็นแบบอย่าง คือ วีรบุรุษที่มีความพยายามที่จะบรรลุจุดมุ่งหมาย หรือผลสำเร็จ มีความกล้าหาญ มีความรักชาติ เลือกรับปัญหา

อย่างสันติวิธี ช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทนรวมถึงความมีน้ำใจ, มีมนุษยธรรม และการรู้จักให้อภัย

(ก) นำเอาแบบอย่างในเรื่องความพยายามที่จะบรรลุจุดมุ่งหมาย / ความสำเร็จ

ผู้รับสารชายไทยจำนวน 5 คนคิดเห็นต้องการนำวีรบุรุษที่มีความพยายามที่จะบรรลุจุดมุ่งหมาย และความสำเร็จ เนื่องจาก

“นำเอาแบบอย่าง เพราะไม่ย่อท้อพยายาม ในการตามล่าหาความจริง แบบมีข้อสรุปให้กับเรื่องที่เกิดขึ้นได้ ส่วนข้อที่ไม่ควรทำตามคิดว่าไม่มี ”

“นำเอาแบบอย่างเรื่องการทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ”

“นำเอาเป็นแบบอย่าง เช่น ในส่วนที่พระเอกทำความฝันของตนให้ได้ เรื่องรักชาติ”

(ข) นำเอาแบบอย่างในเรื่องการช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน รวมถึงความมีน้ำใจ มีมนุษยธรรม

ผู้รับสารชายไทยจำนวน 5 คนคิดเห็น ต้องการเอาแบบอย่างวีรบุรุษแบบอเมริกันในเรื่องการช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน รวมถึงความมีน้ำใจ และมีมนุษยธรรม เนื่องจาก

“นำเอาแบบอย่าง ที่เด่นชัดก็คงเรื่องช่วยเหลือสามีนางเอกโดยไม่หวังผลตอบแทน และก็เป็นเรื่องการหักห้ามใจไม่ให้รักกับนางเอกได้”

“นำเอาแบบอย่างมาก เพราะในเรื่องของการช่วยเหลือผู้อื่น มันเหมือนสะท้อนให้เห็นถึงความมีมนุษยธรรมที่ค่อนข้างหายากในสังคมปัจจุบัน”

“นำเอาแบบอย่าง ในเรื่องของเขาเป็นคนมีน้ำใจ”

“นำเอาแบบอย่างมาก ตรงที่ช่วยคนอื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน”

(ค) นำเอาแบบอย่างในเรื่องการเลือกแก้ปัญหาอย่างสันติวิธี

ผู้รับสารชายไทยจำนวน 5 คนคิดเห็น เลือกวีรบุรุษที่แก้ปัญหาอย่างสันติวิธีมาเป็นแบบอย่าง ผู้รับสารได้ตอบคำถามที่ผู้วิจัยได้ถามไว้ว่า

“ถ้าให้เลือกรื่องนี้เอาแบบอย่างสุด เพราะพระเอกดูมีเหตุผลและใช้สมองแก้ปัญหา ทำให้เห็นว่าอเมริกันก็ไม่ใช่หนักเลงโต”

“นำเอาแบบอย่างในเรื่องที่แก้ปัญหาโดยสันติวิธีมากกว่าใช้กำลังทางทหารที่เขาตามมาต่อสู้”

“นำเอาแบบอย่างมากเพราะทำให้เราเห็นว่าผู้นำอเมริกาไม่ใช่ว่าจะก่อสร้างความอย่างเดียว”

“นำเอาแบบอย่าง ในกรณีที่มีโอกาสเป็นหัวหน้า หรือเป็นผู้นำ คิดว่าคงใช้วิธีการที่สันติแบบเขา”

(ง) นำเอาแบบอย่างเรื่องความกล้าหาญ

ผู้รับสารชายไทยจำนวน 3 ความคิดเห็น ต้องการนำเรื่องความกล้าหาญของวีรบุรุษแบบอเมริกันไปเป็นแบบอย่าง เพราะ เหมือนเป็นผู้อาสาสมัครในการปกป้องประเทศอย่างไม่กลัวตาย หรือ กล้าหาญในการต่อสู้กับผู้ร้าย

“นำเอาเป็นแบบอย่างในเรื่องความกล้าหาญ การเป็นผู้นำในการไปรบ ไปทิ้งระเบิด”

(จ) นำเอาแบบอย่างในเรื่องความรักชาติ

ผู้รับสารชายไทยจำนวน 2 ความคิดเห็น ต้องการนำลักษณะเรื่องของความชาติของวีรบุรุษแบบอเมริกันมาเป็นแบบอย่าง เพราะ วีรบุรุษอเมริกันไม่เกรงกลัวในการป้องกันประเทศจากคนร้าย

“นำเอาแบบอย่างในเรื่องของความรักชาติ”

“นำเอาเป็นแบบอย่างที่พระเอกเขาปกป้องประเทศ เหมือนกับเขาปกป้องคนที่เขารักนำเอาแบบอย่างมากๆเลย”

(ฉ) นำเอาแบบอย่างเรื่องการให้อภัย

ผู้รับสารจำนวน 2 ความคิดเห็น ที่แสดงออกว่าต้องการนำลักษณะของวีรบุรุษแบบอเมริกันในเรื่องให้อภัยเพื่อนมาเป็นแบบอย่าง เนื่องจาก

“เสียสละ รักเพื่อน เพราะชอบตรงที่เรฟและแดนนี่รักกัน เพราะตัวเองก็เลือกเพื่อนก่อนความรักอยู่แล้ว เขาเป็นพระเอกที่มักเลือกที่จะตัดสินใจทำในสิ่งที่ถูก”

“นำเอาเป็นแบบอย่างในหลายๆ เรื่อง เช่น การให้อภัยในหมู่เพื่อนฝูง ไม่รู้หรือกว่าจริงๆ สังคมเขาเป็นยังไง แต่รู้สึกดีที่ตอนจบเขามาเลี้ยงดูลูกของเพื่อน นอกนั้นก็ชอบในเรื่องความรักชาติ”

จากการศึกษาเรื่องการศึกษาของผู้รับสารที่คล้อยตามในการต้องการนำเอาวีรบุรุษแบบอเมริกันมาเป็นแบบอย่าง ผู้วิจัยพบว่ากลยุทธ์การสร้างเนื้อเรื่องมีส่วนสำคัญมากที่ทำให้ผู้รับสารคล้อยตาม โดยที่ผู้รับสารจะตีความไปตามเนื้อเรื่องที่ปรากฏให้เห็นถึงข้อดีของวีรบุรุษ

5.3.2 ผู้รับสารที่ปฏิเสธ การนำลักษณะของวีรบุรุษแบบอเมริกันมาเป็นแบบอย่าง

ผู้รับสารจำนวน 15 ความคิดเห็น ที่ตีความปฏิเสธการนำลักษณะของวีรบุรุษแบบอเมริกันมาเป็นแบบอย่างส่วนใหญ่จะปรากฏอยู่ในภาพยนตร์เรื่อง XXX, Bad Company เนื่องจากพระเอกในภาพยนตร์ทั้ง 2 เรื่อง เคยเป็นคนไม่ดีของสังคมมาก่อน และมีเหตุผลแลกเปลี่ยนในการเข้ามาปฏิบัติภารกิจ เช่น วีรบุรุษในเรื่อง XXX เข้ามาทำภารกิจเพื่อแลกกับอิสรภาพ หรือวีรบุรุษในภาพยนตร์เรื่อง Bad Company เข้ามาทำภารกิจเพื่อแลกกับเงิน นอกจากนั้นวีรบุรุษที่ผู้รับสารไม่

คิดจะเอาเป็นแบบอย่าง คือ วีรบุรุษ ที่มีความสามารถในการต่อสู้และมีความเป็นปัจเจกชนนิยมสูง

(ก) ไม่เอาแบบอย่างวีรบุรุษแบบกลับใจ

ผู้รับสารจำนวน 9 ความคิดเห็นที่ไม่ต้องการนำวีรบุรุษที่เคยเป็นคนไม่ดีมาก่อนมาเป็นแบบอย่าง เพราะ วีรบุรุษในประเภทนี้ผู้รับสารคิดว่าเป็นคนไม่ดี ซึ่งผู้รับสารตีความจากประสบการณ์ส่วนตัวที่มาจากบริบทของสังคมไทยจะสะท้อนให้เห็นว่าคนที่ติดคุก หรือคนที่ทำผิดกฎหมายสังคมจะไม่ให้โอกาสกลับมาเป็นคนดีของสังคมได้

“ไม่น่าเอาเป็นแบบอย่างเลย พระเอกบ้างเหมือนเขาทำเพื่อตนเองมากกว่า เช่นตอนแรกเขาทำอะไรเพื่อตัวเองเช่นขโมยรถเพื่อถ่ายวิดีโอ หรือ ทำงานเพื่อไม่ยอมให้ถูกจับ”

“ไม่น่าเอาแบบอย่าง เขาเป็นเหมือนฮีโร่ในทางลบมากกว่า ”

“ไม่น่าเอาเป็นแบบอย่างยังมีนิสัยไม่ดีบางส่วนที่ให้เห็น เช่น เห็นแก่เงิน หยาบคาย”

“ไม่น่าเอาแบบอย่าง เพราะในที่นี่จะบอกถึงการปฏิบัติหน้าที่ของเขา เพราะคิดว่าการทำให้คนที่ไม่ค่อยรับผิดชอบมาทำงานที่สำคัญมันเสี่ยงเกินไป เพราะถ้าจะเป็นสายลับจริงๆ ต้องฝึกกันตั้งเป็นปี”

(ข) ไม่เอาแบบอย่างวีรบุรุษแบบที่เก่งเกินจริง

ผู้รับสารจำนวน 6 ความคิดเห็นที่ไม่ต้องการนำวีรบุรุษประเภทที่เก่งเกินจริงมาเป็นแบบอย่าง เพราะ ผู้รับสารตีความว่าภาพยนตร์นำเสนอสิ่งที่เกินจริง และนอกจากนั้นจากสภาพสังคมที่ต่างกันระหว่างอเมริกา และสังคมไทย ในขณะที่คนไทยอยู่อย่างสงบและไม่สู้รบกับใครจึงทำให้ผู้รับสารชายไทยปฏิเสธในการนำวีรบุรุษประเภทต่อสู้มาเป็นแบบอย่าง

“คิดว่าเอาแบบอย่างไม่ได้ เพราะไม่เสียสละ และไม่มีอุดมการณ์มากขนาดนั้น และประเทศไทยก็คนละสภาพสังคม คือ ประเทศเราก็ไม่ได้ทะเลาะกับประเทศอื่น ๆ ก็ไม่จำเป็นต้องไปสู้กับใคร”

“ถ้าคนทั่วไปอยากเอาอย่างเจมส์ บอนด์หมดทุกคนคงจะอยากเพราะคนทั่วไปคงไม่มีความสามารถแบบนี้ คิดว่าถ้ามีคนฝึกลอยน้ำเป็นแบบเขาคงว่ายน้ำนำดูเพราะคงไม่มีคนตาย เจมส์ บอนด์ฆ่าไม่ตาย”

“ไม่คิดเอาแบบอย่าง เพราะคนเดียวคงทำอะไรไม่ได้ เอาชีวิตไปทิ้งเปล่าๆ”

จากผลการตีความของผู้รับสารที่ปฏิเสธการนำวีรบุรุษแบบอเมริกันมาเป็นแบบอย่าง ทำให้พบว่า การที่ผู้รับสารจะตีความสิ่งที่ภาพยนตร์นำเสนอที่ผู้รับสารจะตีความไปตามประสบการณ์ ความคิดเดิม นอกจากนั้นยังตีความไปตามสภาพสังคม เช่น ผู้รับสารชายไทยไม่ต้องการต่อ

ผู้ เพราะสังคมไทยไม่มีเรื่องกับประเทศใด หรือสภาพสังคมไทยไม่เปิดโอกาสให้คนผิวดำกลับตัวผู้รับสารจึงไม่ต้องการเอาเป็นแบบอย่าง

5.3.3 ผู้รับสารที่ดีความต่อรองความหมายในการนำภาพของวีรบุรุษแบบอเมริกันมาเป็นแบบอย่าง

ผู้รับสารในกลุ่มต่อรองความหมายจำนวน 11 ความคิดเห็นจะเลือกตีความในส่วนที่ตนเห็นว่าดีและสามารถนำมาปฏิบัติได้ แต่ส่วนที่แสดงให้เห็นถึงนิสัยไม่ดีของวีรบุรุษ หรือ เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นความจริงผู้รับสารไม่นำเอามาเป็นแบบอย่าง ผู้รับสารที่ดีต่อรองความหมายในการเลือกเอามาเป็นแบบอย่างจะตีความวีรบุรุษจากภาพยนตร์ทั้งเรื่องให้เห็นทั้งข้อดี และ ข้อไม่ดี โดยจะเลือกรับบางสิ่ง และปฏิเสธบางสิ่ง เช่น

(ก) เลือกเอาลักษณะของวีรบุรุษในเป็นแบบอย่างในสิ่งที่จะนำมาปฏิบัติได้

ผู้รับสารชายไทยจำนวน 11 ความคิดเห็นจะเลือกในสิ่งที่เหมาะสมกับตนเอง และนำมาปฏิบัติได้ในชีวิตจริง เพราะผู้รับสารจะเลือกในสิ่งที่เหมาะสมกับค่านิยมของผู้ชายไทยที่แสดงออกว่าเป็นผู้ชายที่ดีที่ควรยึดถือปฏิบัติ แต่เรื่องที่ไม่ดีและขัดกับค่านิยมของคนไทยผู้รับสารไม่ต้องการนำเป็นแบบอย่าง

“ได้บางเรื่อง เช่น ความกล้าหาญ เสียสละ อดทนแต่เรื่องเจ้าชู้ไม่ควรเอาเป็นแบบอย่าง”

“ช่วงสังเกตุ รอบคอบ มีรสนิยม เป็นลักษณะที่ดีที่ผู้ชายควรมี แต่เรื่องเซ็กส์ไม่นำเอาเป็นแบบอย่าง เหมือนกับเจอใครกันนอนได้หมดถ้ามองแบบหัวโบราณคงไม่ดี”

“นำเอาแบบอย่างในเรื่องความพยายาม และชอบในเรื่องที่เขาสามารถมาคนเดียวก็สามารถทำอะไรได้สำเร็จเลยอยากให้คนในสังคมไทยเป็นแบบเขา แต่คนไทยทำอะไรคนเดียวคงไม่รอด”

“ทั้งสองอย่าง ในด้านของเรื่องเสเพล คงไม่อยากเอาแบบอย่าง แต่ในด้านที่เขาสามารถช่วยโลกไว้ได้ และเขาสามารถกลับตัวได้ คิดว่าอยากเป็นในตอนนี้”

“นำเอาแบบอย่างคงเป็นเรื่องเดียว คือ เรื่องรักครอบครัว ต่อสู้เพื่อครอบครัวที่สูญเสียไปแต่จริงๆ คงทำไม่ได้ ขอทำในเรื่องรักครอบครัวอย่างเดียว แต่ถ้าแต่เรื่องที่ไม่ดีคงเป็นการที่ไม่มีเหตุผล ของความดีอันมากมาย ที่เขาต้องออกจากงานเพื่อมาตามล่าผู้ร้ายไม่คิดจะเอาแบบอย่าง”

จากการทำสนทนากลุ่มในเรื่องลักษณะของวีรบุรุษแบบอเมริกันที่ผู้รับสารต้องการนำมาเป็นแบบอย่าง พบว่าผู้รับสารในกลุ่มที่ดีต่อรองความหมายจะเลือกรับเอาแบบอย่างที่เขาเห็นว่าเหมาะสมกับตัวเอง และสามารถนำมาปฏิบัติได้เท่านั้น วีรบุรุษที่ผู้รับสารเลือกนำมาเป็นแบบอย่างจะ

ปรากฏให้เห็นในภาพยนตร์ว่าจะมีทั้งข้อดี และข้อเสียปรากฏอยู่ในลักษณะนิสัยตัวละคร ซึ่งในกรณีนี้ผู้รับสารจะไม่ปฏิเสธทั้งหมด แต่จะเลือกรับเอาบางส่วนที่เห็นว่าเป็นชายในสวนที่แสดงออกถึงความดี หรือเป็นเรื่องที่จะนำมาปฏิบัติได้จริงในสังคม เนื่องจากผู้รับสารจะเลือกรับรู้และเลือกตีความสารที่ได้รับแตกต่างกันไปตามประสบการณ์และทัศนคติ รวมทั้งความต้องการ ความหวัง แรงจูงใจ สภาพร่างกาย ทั้งนี้ต้องสอดคล้องกับทัศนคติและความเชื่อของตนเองด้วย เช่น ผู้รับสารเมื่อได้ชมภาพยนตร์ฮอลลีวูดแล้วจะเลือกแต่ลักษณะที่ดีของวีรบุรุษ และ ลักษณะที่เหมาะสมกับสังคมไทยมาเป็นแบบอย่างเท่านั้น

ดังนั้นจากผลการตีความของผู้รับสารในคำถามเรื่องลักษณะวีรบุรุษแบบอเมริกันแบบที่ผู้รับสารต้องการนำมาเป็นแบบอย่าง ผู้รับสารจะตีความในความต้องการนำเอามาเป็นแบบอย่างได้ออกเป็น 3 กลุ่ม คือ 1.) กลุ่มที่คล้ายตามพบจำนวน 22 ความคิดเห็น 2.) กลุ่มปฏิเสธพบจำนวน 15 ความคิดเห็น 3.) กลุ่มต่อรองความหมายพบจำนวน 11 ความคิดเห็น ผู้วิจัยพบว่าการตีความในเรื่องความต้องการนำมาเป็นแบบอย่างของผู้รับสารที่คล้ายตามสิ่งที่ภาพยนตร์นำเสนอ ยังมีน้อยกว่ากลุ่มที่ปฏิเสธ และต่อรองความหมาย แสดงให้เห็นว่าผู้รับสารชาวไทยไม่ได้ตีความตามที่ภาพยนตร์นำเสนออย่างเดียว ทั้งนี้การตีความที่ต่างจากสิ่งสารต้องการนำเสนอ ซึ่งการตีความของผู้รับสารจะขึ้นอยู่กับปัจจัย 2 ประการ ได้แก่

- ปัจจัยจากผู้ส่งสาร

จากการศึกษาทำให้พบว่าผู้รับสารตีความคล้ายตามสิ่งที่เนื้อหาภาพยนตร์นำเสนอจะเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดการคล้ายตามในส่วนของความต้องการนำวีรบุรุษมาเป็นแบบอย่าง ผู้วิจัยพบว่าเนื้อหาของภาพยนตร์มีความจำเป็นมากที่ทำให้ผู้รับสารมีความต้องการเอาวีรบุรุษมาเป็นแบบอย่างมาเป็นแบบอย่าง เพราะผู้รับสารจะตีความในเรื่องการเอามาเป็นแบบอย่างจากสิ่งที่ภาพยนตร์นำเสนอ โดยไม่ได้อ้างอิงกับประสบการณ์ และทัศนคติเดิม

- ปัจจัยการรับรู้จากตัวผู้รับสารเอง

ผู้รับสารรับรู้ได้จากตัวเอง ผู้วิจัยพบว่าการรับรู้ของผู้รับสารเองที่ตีความได้จากความรู้เดิมหรือประสบการณ์เดิมจะแบ่งได้ทั้ง 2 ประเภท คือ 1.) ประสบการณ์เดิมที่มีผลให้ตีความคล้ายตาม ยิ่งถ้าประสบการณ์ของผู้รับสารไปตรงกับสิ่งที่ภาพยนตร์นำเสนอผู้รับสารจะตีความคล้ายตาม 2.) ประสบการณ์เดิมมีผลให้ตีความปฏิเสธ แสดงให้เห็นว่าถ้าผู้รับสารมีประสบการณ์เดิม หรือทัศนคติในด้านลบเกี่ยวกับประเทศอเมริกาอยู่แล้วผู้รับสารจะตีความปฏิเสธ

5.4 การตีความภาพของผู้ร้ายต่างชาติที่มาต่อสู้กับวีรบุรุษแบบอเมริกัน

คำถามที่ผู้วิจัยใช้

ภาพยนตร์ฮอลลีวูดที่นำมาศึกษาผู้รับสารเมื่อชมภาพยนตร์จบแล้วรู้สึกอย่างไรกับการกระทำของผู้ร้ายในภาพยนตร์

จากการทำสนทนากลุ่มผู้วิจัยพบว่า ผู้รับสารชาวไทยเกือบทั้งหมดจำนวน 35 ความคิดเห็นที่ตีความปฏิเสธสิ่งที่ภาพยนตร์นำเสนอ โดยไม่เกลียดการกระทำของผู้ร้ายตามที่ภาพยนตร์เสนอ และมีจำนวนผู้รับสาร 2 ความคิดเห็นที่ต่อรองความหมายของผู้ร้ายในภาพยนตร์ แต่มีผู้รับสารจำนวน 11 ความคิดเห็นที่คล้อยตามสิ่งที่ภาพยนตร์นำเสนอโดยไม่ชอบการกระทำของผู้ร้ายต่างชาติ โดยแยกเป็นรายละเอียดดังนี้

5.4.1 ผู้รับสารที่คล้อยตาม โดยไม่ชอบการกระทำของผู้ร้ายในภาพยนตร์

ผู้ร่วมสนทนากลุ่มจำนวน 11 ความคิดเห็นที่ไม่ชอบการกระทำของผู้ร้ายในภาพยนตร์ เพราะภาพยนตร์เสนอเรื่องราวที่ผู้ร้ายอาจจะก่อเหตุการณ์ที่สามารถเกิดขึ้นได้ในชีวิตจริง ผู้ร้ายก่อความเดือดร้อนเพื่อผลประโยชน์ส่วนตน ผู้ร้ายที่ก่อการร้ายอย่างไม่มีเหตุผล เช่น ทำเพื่อเงิน หรือผู้ร้ายแสดงความโหดร้ายปรากฏให้เห็นในภาพยนตร์ ผู้รับสารได้ตอบคำถามว่า

(ก) ผู้ร้ายอาจก่อเหตุการณ์แบบนี้ได้ในชีวิตจริง

ผู้รับสารจำนวน 5 ความคิดเห็นที่คล้อยตามเนื้อหาที่ไม่ชอบการกระทำของผู้ร้ายในการจับตัวผู้บริสุทธิ์ไปเรียกค่าไถ่ เนื่องจากผู้รับสารเกิดการคล้อยตามภาพยนตร์ และเกิดความกลัวในสิ่งที่นำเสนอ

“ถ้าเรื่องนี้คงไม่ชอบผู้ร้าย เพราะรู้สึกเรื่องมันโหดและเกิดขึ้นได้จริงๆ และบ่อยๆ ดูแล้วไม่รู้สึกรู้ว่าเป็นเรื่องแต่ง เลยคิดว่าผู้ร้ายโหดร้ายจริง”

“รู้สึกไม่ชอบ เพราะก็รู้สึกเหมือนกับว่าเป็นเรื่องโหดตัวเหตุการณ์นี้สามารถเกิดกับ พ่อเราเพื่อนเราได้”

(ข) ผู้ร้ายก่อการร้ายอย่างไม่มีเหตุผล และทำเพื่อประโยชน์ส่วนตน

ผู้รับสารจำนวน 4 ความคิดเห็นที่คล้อยตามสิ่งที่ภาพยนตร์นำเสนอ เพราะภาพยนตร์แสดงให้เห็นถึงการกระทำของผู้ร้ายที่ไม่มีเหตุผล

“ไม่ชอบผู้ร้าย เหมือนเป็นการก่อการร้ายที่ไม่มีเหตุผล ถ้าอย่างผู้ร้ายจนควรใช้วิธีอื่น เช่น ขอบริจาคจากรัฐบาลอะไรจะดีกว่า แต่ผู้ร้ายเรื่องนี้มันดูไม่มีเหตุผล ผู้ร้ายเลือกทางผิดไป”

“ไม่ชอบผู้ร้าย เห็นแก่ตัว ทำให้คนอื่นเดือดร้อน และทำให้ลามไปให้เกิดสงครามระหว่างประเทศได้”

“รู้ว่าเกาหลีนี้อาจจะเจ๋งมาก ๆ แต่ในหนังทำไมเอาเงินมาพัฒนาอาวุธ ใช้เงินมากมาย ก็เลยรู้สึกเชียร์พระเอกดีกว่า”

(ค) ผู้ร้ายแสดงความโหดร้ายปรากฏให้เห็นในภาพยนตร์

ผู้รับสารจำนวน 2 คนความคิดเห็นที่คล้ายคลึงตามสิ่งที่ภาพยนตร์นำเสนอ จากกลยุทธ์การสร้างภาพยนตร์ และเทคนิคความสมจริง ทำให้ฉากที่ผู้ร้ายต่างชาติมาโจมตีอเมริกา มีความน่ากลัว และทำให้ผู้รับสารคิดไปว่าอาจจะเกิดขึ้นจริงได้

“ภาพยนตร์บังคับให้เราเข้าข้างอเมริกา แต่จริงๆ ก็ค่อนข้างเข้าข้างเขานะ เพราะในภาพยนตร์ทำให้เราเห็นว่าญี่ปุ่นมันโหด มันเลว ดูขนาดโรงพยาบาล คนทั่วไปมันยังทิ้งระเบิดใส่เลย คือให้เข้าข้างประเทศอะไรก็ได้ แต่ไม่เข้าข้างญี่ปุ่น เพราะญี่ปุ่นมันเล่นบ้านเราด้วย อย่างในเรื่องยุวชนทหาร”

จากการศึกษาในตัวของผู้รับสารที่ดีความคล้ายคลึงตาม จะพบว่าการคล้ายคลึงตามสิ่งที่ภาพยนตร์นำเสนอโดยจะเกลียดการกระทำของผู้ร้ายต่างชาติ ตรงจุดนี้ถือว่าภาพยนตร์ฮอลลีวูดในฐานะผู้สร้าง ประสบความสำเร็จในการใส่กลยุทธ์ต่างๆ เข้าไป เช่น ความสมจริง เนื้อเรื่องที่มีความขัดแย้ง จึงมีผลทางด้านจิตใจของผู้รับสารในการคล้ายคลึงตามสิ่งที่นำเสนอ และยังผู้รับสารในกลุ่มนี้ก็มีประสบการณ์ภูมิหลังเกี่ยวกับประเทศอเมริกาที่น้อยจึงเป็นเรื่องง่ายที่จะคล้ายคลึงตาม

5.4.2 ผู้รับสารที่ปฏิเสธ โดยไม่เกลียดการกระทำของผู้ร้ายในภาพยนตร์

ผู้ร่วมสนทนากลุ่มจำนวน 35 คนความคิดเห็นที่ปฏิเสธเนื้อหาในภาพยนตร์โดยไม่เกลียดการกระทำของผู้ร้ายในภาพยนตร์ เพราะผู้รับสารตีความได้ว่าเนื้อหาในภาพยนตร์เป็นเรื่องที่ประเทศอเมริกาแต่งขึ้น เพื่อสร้างให้ชาติตนเองแข็งแกร่งขึ้น และภาพยนตร์จะมีเนื้อหาที่ชื่นชมในความเก่งกาจของพระเอก นอกจากนั้นผู้รับสารยังมีประสบการณ์จากสื่ออื่นๆ ที่เกี่ยวกับประเทศอเมริกา มาใช้เป็นส่วนประกอบในการตีความ แสดงให้เห็นว่า

(ก) ผู้ร้ายเป็นเพียงตัวละครหนึ่งในภาพยนตร์เท่านั้น

ผู้รับสารจำนวน 12 คนความคิดเห็นตีความปฏิเสธสิ่งที่สื่อนำเสนอ เพราะผู้รับสารกลุ่มนี้จะไม่คล้ายคลึงตามสิ่งที่ภาพยนตร์นำเสนอ เพราะตีความได้ว่าภาพยนตร์เป็นเรื่องที่แต่งขึ้น ตัวละครก็เป็นสิ่งสมมุติขึ้นมาเช่นกัน

“แยกออกว่าเป็นภาพยนตร์ที่เป็นเรื่องแต่งขึ้น ซึ่งถึงแม้เป็นเรื่องจริงก็คงไม่ระบุน่าเกลียดทั้งประเทศยุค แต่อาจจะไม่ชอบการกระทำที่เป็นตัวบุคคลผู้ก่อการร้ายมากกว่า คงไม่โทษทั้งประเทศ”

“คิดว่าเป็นเพียงภาพยนตร์เรื่องหนึ่งเท่านั้น”

“ไม่ได้เลือกว่าต้องชอบประเทศไหน เพราะภาพยนตร์เวลาดูก็ต้องมีพระเอก มีผู้ร้าย เพราะอย่างเรื่องเจมส์ บอนด์มันเป็นแพทเทิร์นที่ผู้ร้ายก็เปลี่ยนไปเรื่อยๆ ตามตอน เดียวเป็นรัสเซีย เป็นจีนแดง เป็นประเทศโลกที่ 3 บ้าง เป็นประเทศคอมมิวนิสต์บ้าง ดูแล้วก็ไม่ได้เข้าข้างอเมริกัน และไม่ชอบเกาหลีเหนือ เฉยๆ มองว่าเขาเป็นผู้ร้ายในภาพยนตร์ฝ่ายหนึ่งเท่านั้น”

“หนังสือลึกลับชอบสร้างเรื่องที่ต้องให้มีผู้ร้ายต่างชาติ ซึ่งจริงๆ แต่สร้างหนังแบบนี้เพื่อให้นักอเมริกันเองฮึกเหิมในความยิ่งใหญ่ที่สามารถต่อต้านศัตรูได้มากกว่า”

“ภาพยนตร์เรื่องนี้ฉายช่วงเหตุการณ์ 11 กันยายน (เวสต์เทรต) ดูแล้วน่ากลัวเพราะมีการวางระเบิดสังหารหมู่ แต่พอดูจบก็รู้สึกที่ไม่ชอบศัตรู เพราะรู้ว่าเรื่องจริงอเมริกาที่แ่พพอๆ กัน ถ้าอเมริกาไม่ไปยุ่งกับประเทศอื่นก่อนก็ไม่มีเหตุการณ์เกิดขึ้น คิดว่าภาพยนตร์แบบนี้ทำเพื่อชาตินิยมให้อเมริการู้สึกภูมิใจในชาติตัวเอง แต่เราเป็นคนไทยดูก็เพื่อความบันเทิงเฉยๆ ไม่ได้เอากลับมาคิดอีกว่าต้องเกลียดประเทศอื่น”

“คิดว่าดูแล้วไม่ได้เกลียดผู้ร้ายประเทศอื่น จริงๆ บางเรื่องลึกลับก็ต่อว่าประเทศตัวเองก็มี เช่นเรื่อง Three King แต่ลึกๆ ก็ยังมีแอบชมประเทศอเมริกาอยู่ ไม่ชอบให้ภาพยนตร์มากล่าวหาว่าประเทศอื่นเป็นศัตรู เหมือนกับเราไปว่าเพื่อนเรา ดูแล้วก็เลยไม่ทำให้เกลียดประเทศผู้ร้าย และภาพยนตร์ก็ไม่ได้ทำให้เกิดความรู้สึกร่วมมากขนาดนั้น”

(ข) ลักษณะวีรบุรุษแบบอเมริกันไม่ต่างไปจากผู้ร้าย

ผู้รับสารจำนวน 22 ความคิดเห็นที่ปฏิเสธสิ่งที่ภาพยนตร์นำเสนอ โดยจะไม่เกลียดการกระทำของผู้ร้ายในภาพยนตร์ เพราะผู้รับสารในกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่มีความรู้เดิม, ทักษะคติ และประสบการณ์ที่ได้รับจากสื่ออื่นๆ ในแง่ลบเกี่ยวกับประเทศอเมริกาอยู่แล้ว ดังนั้นผู้รับสารชายไทยกลุ่มนี้จึงตีความได้ว่าการกระทำของผู้ร้ายต่างชาติ ไม่ต่างไปจากการกระทำของประเทศอเมริกา ผู้รับสารแสดงความคิดเห็นว่า

“ส่วนตัวคิดว่าเนื้อเรื่องนี้มันไม่ดี ไม่ชอบเรื่องนี้ก็เพราะตรงนี้แหละ เหมือนทำให้เกลียดประเทศหนึ่งรักประเทศหนึ่ง ส่วนตัวเลยทำให้ไม่ชอบเรื่องนี้ แต่ก็รู้ว่าเป็นภาพยนตร์คิดว่าแต่ละประเทศก็ต้องมีพวกร้ายๆ อย่างนี้ อย่างอเมริกาเองก็ยังไม่ดีกับประเทศอื่นตั้งเยอะ แต่เขาเป็นประเทศสร้างภาพยนตร์เขาก็ไม่ว่าตัวเอง”

“อเมริกาก็ไม่ใช่ประเทศที่ไม่เคยระรานประเทศอื่น อเมริกาเสนอภาพยนตร์ในแง่เดียว ทั้งๆ ที่ประเทศตัวเองก็เป็นเหมือนผู้ร้ายในเรื่องแต่ไม่ยอมเสนอภาพผู้ร้ายของประเทศตัวเองออกมา”

“อเมริกันเขาก็ร้ายๆ พอกันแต่เขาไม่เสนอส่วนร้ายของประเทศเขาออกมาเท่านั้นเอง”

“คิดว่าผู้ร้ายน่าจะเป็นอเมริกามากกว่า เพราะเขาก็เป็นประเทศที่ผลิตอาวุธเหมือนกัน แต่อเมริกาคิดอย่างเดียวว่าเขามีอาวุธเพื่อปกป้องสันติภาพ เสรีภาพ แต่ประเทศอื่นๆ มีอาวุธเพื่อทำลายโลก”

“ไม่เข้าข้างอเมริกัน เพราะดูจากประวัติศาสตร์จริงๆ แล้วทั้งสองประเทศก็พอกันในช่วงสงครามเย็น เช่นจากเรื่องนี้ก็อเมริกาก็ไปสอดแนมเขาก่อน ถ้าจะบอกว่าใครทรูกรานใครก่อนคิดว่าคงไม่ถึงหย่อนไปกว่ากันทั้งสองประเทศนี้”

“ไม่เข้าข้าง ถึงแม้เรื่องนี้จะให้เห็นวรัสเสียเริ่มก่อน แต่จริงๆ แล้วในยุคสงครามเย็นทั้งสองประเทศพอกัน ประเภทชิงก็ราฆ่าก็แรง”

“ไม่เข้าข้าง เพราะช่วงสมัยนั้นคิดว่าต้องทำอย่างนี้ อเมริกาก็ทำเขาต้องหาประเทศที่จะรักษาความมั่นคงของประเทศ ต่างคนก็ต่างทำเพื่อประเทศตัวเอง คิดว่าจริงๆ แล้วทั้งสองประเทศพอกัน”

“ในภาพยนตร์ให้ดูว่าอเมริกาสงบอยู่ดีๆ ก็โดนโจมตีในภาพยนตร์มีหลายฉากให้เห็นว่าญี่ปุ่นเป็นคนร้าย แต่ในเรื่องจริงรู้ว่าอเมริกาก็ไปร้ายกับเขาก่อนถ้าขมใจให้คิดเฉพาะในภาพยนตร์ก็เข้าข้างอเมริกาในภาพยนตร์ แต่เมื่อดูจบมาประกอบกับความรู้เลยทำให้รู้สึกว่าการพอกัน เพราะมันเป็นหน้าที่ เรื่องจริงอเมริกาอยากเข้าร่วมรบจนตัวลั่น”

“ดูแล้วก็ไม่ได้รู้สึกว่าร้ายกันดีไปกว่าญี่ปุ่น เพราะเขาก็ไปเอาคืนตอนจบการรบทุกคนก็ต้องการชนะ การรบจึงหลีกเลี่ยงไม่ได้เป็นเรื่องธรรมดา”

“ก่อนชมเรื่องนี้ก็รู้อยู่แล้วว่าเกาหลีเหนือเริ่มทำอาวุธ แต่พอดูข่าวอะไรประกอบกันก็รู้ว่าอเมริกา กับ เกาหลีเหนือก็ไม่ต่างกันร้ายเท่ากัน และทัศนคติเดิมก็ไม่ได้ชื่นชมอเมริกาอยู่แล้วเพราะฉะนั้นถึงตอนชมจะเชียร์เพราะเป็นพระเอก แต่ถ้าให้มาคิดว่าจะมีผลว่าจะชอบอเมริกาหรือไม่คงไม่มีผลอะไร”

(ค) ผู้ร้ายมีสาเหตุในการกระทำ

ผู้รับสารชาวไทย 1 ความคิดเห็น ที่ตีความได้ว่าการกระทำของผู้ร้ายทำไปอย่างมีเหตุผล ไม่ใช่ทำไปเพื่อต้องการทำลายประเทศอเมริกัน เพราะผู้รับสารมีประสบการณ์ที่เปิดรับจากสื่ออื่นๆ ในเหตุการณ์ที่ตรงกับภาพยนตร์นำเสนอ แสดงให้เห็นว่า

“ไม่ได้รู้สึกไม่ชอบญี่ปุ่น เพราะญี่ปุ่นเขาต้องมีเหตุผลในการกระทำ สงสารญี่ปุ่นมากกว่า เพราะในเรื่องจริงหลังจากนั้นเขาก็โดนระเบิดนิวเคลียร์ซะใหม่ คิดว่าการที่ญี่ปุ่นไปโจมตีเป็นเรื่องของความจำเป็นมากกว่า”

จากการศึกษาผู้รับสารจะพบว่าผู้รับสารที่ดีความปฏิเสธสิ่งที่ภาพยนตร์นำเสนอในภาพของผู้รายต่างชาติที่มาต่อสู้กับวีรบุรุษแบบอเมริกันโดยให้ความคิดเห็นว่า ภาพยนตร์เป็นเรื่องที่แต่งขึ้นมาเท่านั้น, ภาพยนตร์เสนอเพียงเรื่องราวเพียงด้านเดียวของวีรบุรุษแบบอเมริกา เพราะผู้รับสารกลุ่มนี้เป็นพวกที่รู้เท่าทันสื่อว่าสื่อภาพยนตร์เป็นเพียงเรื่องที่ “สร้างขึ้น” และการสร้างภาพยนตร์หรือตัวละครขึ้นมา นั้น ภาพยนตร์ฮอลลีวูดก็สร้าง และผลิตโดยชาวอเมริกันทั้งสิ้น ดังนั้นภาพยนตร์จึงนำเสนอให้เห็นว่าผู้รายต่างชาติเป็นตัวแทนของความไม่ดี และวีรบุรุษแบบอเมริกันเป็นตัวแทนของความดี นอกจากนี้สิ่งที่ทำให้ผู้รับสารปฏิเสธ เนื่องจากผู้รับสารได้รับรู้เรื่องราวเกี่ยวกับประเทศอเมริกามาจากสื่ออื่นๆ เช่น ข่าว อ่านหนังสือที่เป็นสื่อที่น่าเชื่อถือมากกว่าสื่อภาพยนตร์ จึงทำให้มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อประเทศอเมริกาอยู่ก่อน เมื่อผู้รับสารชมภาพยนตร์แล้วนำลักษณะของผู้รายต่างชาตินำมาเปรียบเทียบกับประสบการณ์จริงที่ไม่เห็นว่าอเมริกันจะดีไปกว่าผู้รายต่างชาติ จึงทำให้ผู้รับสารปฏิเสธสิ่งที่ภาพยนตร์นำเสนอในภาพของผู้รายต่างชาติที่มาต่อสู้กับวีรบุรุษแบบอเมริกัน

5.4.3 ผู้รับสารที่ต่อรองความหมาย รู้สึกเป็นกลางในการกระทำของผู้รายในภาพยนตร์

ผู้ร่วมสนทนากลุ่มจำนวน 2 ให้ความคิดเห็นที่ชมภาพของวีรบุรุษแบบอเมริกันในภาพยนตร์ฮอลลีวูดเพื่อความบันเทิง ซึ่งผู้รับสารในกลุ่มนี้จะเข้าข้างแต่วีรบุรุษแต่ในภาพยนตร์เท่านั้น แต่ภาพยนตร์มีผลต่อผู้รับสารทำให้เกิดข้อสงสัยต่อผู้รายที่ถูกกำหนดให้ในภาพยนตร์ได้ว่าอาจจะเกิดเหตุการณ์แบบในภาพยนตร์ขึ้นได้จริง

(ก) ไม่ชอบผู้รายในภาพยนตร์เท่านั้น

ผู้รับสารจำนวน 2 ให้ความคิดเห็น ที่ต่อรองความหมายโดยจะชื่นชมวีรบุรุษเฉพาะในภาพยนตร์เท่านั้น แต่ไม่มีผลต่อจิตใจว่าจะทำให้เกิดเกลียดผู้รายต่างชาติเมื่อชมภาพยนตร์จบ

“ถ้าดูแค่เนื้อเรื่องก็เข้าข้างอเมริกา เพราะเนื้อเรื่องไม่มีเหตุผลมากพอที่จะบอกว่าทำไมผู้รายต้องทำอย่างนี้”

“ไม่ได้รู้สึกเกลียดเกาหลีเหนือ เพียงแต่เข้าข้างเจมส์ บอนดีในเรื่องเท่านั้น เพราะจริงๆ เวลาดูจบก็กลับมาคิดว่าตอนนี้เกาหลีเหนือเขาทดลองนิวเคลียร์ แล้วอนาคตต่อไปเขาจะทำอะไรหรือเปล่า แต่ภาพยนตร์ก็คือ ภาพยนตร์ รู้สึกเท่านั้นไม่ได้เกลียดเกาหลีเหนือ”

จากการศึกษาทำให้พบว่าผู้รับสารที่ดีต่อรองความหมายในสิ่งที่ภาพยนตร์นำเสนอในภาพของผู้รายต่างชาติที่มาต่อสู้กับวีรบุรุษแบบอเมริกันโดยให้ความคิดเห็นว่า จะรู้สึกชื่นชมวีรบุรุษแต่เฉพาะในภาพยนตร์เท่านั้นแต่เมื่อชมจบแล้วไม่มีผลต่อความคิดเกี่ยวกับประเทศของผู้รายต่างชาติในภาพยนตร์ เพราะภาพยนตร์เป็นเพียงเรื่องที่แต่งขึ้นมาชมเพื่อความบันเทิงเท่านั้น

แต่อย่างไรก็ตามสำหรับผู้รับสารในกลุ่มนี้ยังมีแนวโน้มที่จะทำให้เกิดการคล้อยตามได้ แม้ในขณะที่ชมภาพยนตร์จบจะยังไม่มีผลต่อจิตใจ แต่ผู้รับสารท่านหนึ่งได้แสดงความคิดเห็นว่า ถ้าเกิดเหตุการณ์จริงๆ ที่ตรงกับเหตุการณ์ในโลกภาพยนตร์ ผู้รับสารกลุ่มนี้อาจจะเปลี่ยนเป็นตีความคล้อยตามได้ซึ่งได้แสดงความเห็นไว้ว่า "ไม่ได้รู้สึกเกลียดเกาหลีนั่น เพียงแต่เข้าข้างเจมส์ บอนด์ในเรื่องเท่านั้น เพราะจริงๆ เวลาดูจบก็กลับมาคิดว่าตอนนี้เกาหลีนั่นเขาทดลองนิวเคลียร์ แล้วอนาคตต่อไปเขาจะทำอะไรหรือเปล่า แต่ภาพยนตร์ก็คือ ภาพยนตร์ รู้สึกเท่านั้นไม่ได้เกลียดเกาหลีนั่น"

ดังนั้นจากผลการตีความของผู้รับสารในคำถามเรื่องการกระทำของผู้ร้ายต่างชาติที่มีต่อวีรบุรุษแบบอเมริกัน ผู้รับสารจะตีความออกเป็น 3 กลุ่ม คือ 1.) กลุ่มที่คล้อยตามพบจำนวน 11 ความคิดเห็น 2.) กลุ่มปฏิเสธพบจำนวน 35 ความคิดเห็น 3.) กลุ่มต่อรองความหมายพบจำนวน 2 ความคิดเห็น ผู้วิจัยพบว่าการตีความในเรื่องความต้องการนำมาเป็นแบบอย่างของผู้รับสารที่คล้อยตามสิ่งที่ภาพยนตร์นำเสนอ ยังมีน้อยกว่ากลุ่มที่ปฏิเสธ และต่อรองความหมายอยู่จำนวนมาก ซึ่งกลุ่มที่ปฏิเสธมีให้เห็นในจำนวนมาก แสดงให้เห็นว่าผู้รับสารชาวไทยไม่ได้ตีความตามที่ภาพยนตร์นำเสนออย่างเดียว แม้ภาพยนตร์จะเสนอโครงเรื่องความขัดแย้งระหว่างต่างชาติกับวีรบุรุษทุกเรื่อง ทั้งนี้ผู้รับสารยังตีความที่ต่างจากสิ่งสารต้องการนำเสนอ ซึ่งการตีความของผู้รับสารจะขึ้นอยู่กับปัจจัย 3 ประการ ได้แก่

- ปัจจัยด้านผู้ส่งสาร

จากการศึกษาทำให้พบว่าผู้รับสารตีความคล้อยตามตามสิ่งที่เนื้อหาภาพยนตร์นำเสนอจะเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดการคล้อยตามโดยรู้สึกถึงความโหดร้ายของผู้ร้าย ผู้วิจัยพบว่าผู้รับสารจะคล้อยตามได้ง่ายถ้าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นใกล้เคียงกับสภาพสังคมของผู้รับสาร เช่น การจับตัวไปเรียกค่าไถ่ หรือการที่ภาพยนตร์ที่ใช้เทคนิคแสดงความน่ากลัวจากการก่อความวุ่นวายของผู้ร้าย จุดนี้จึงทำให้ผู้รับสารคล้อยตามเนื้อเรื่องที่ภาพยนตร์นำเสนอได้ง่าย

- ปัจจัยการรับรู้จากตัวผู้รับสารเอง

ผู้รับสารรับรู้ได้จากตัวเอง ผู้วิจัยพบว่าการรับรู้ของผู้รับสารเองที่ตีความได้จากความรู้เดิมหรือประสบการณ์เดิมจะแบ่งได้ทั้ง 2 ประเภท คือ 1.) ประสบการณ์เดิมที่มีผลให้ตีความคล้อยตาม ยิ่งถ้าประสบการณ์ของผู้รับสารไปตรงกับสิ่งที่ภาพยนตร์นำเสนอผู้รับสารจะตีความคล้อยตาม 2.) ประสบการณ์เดิมมีผลให้ตีความปฏิเสธ แสดงให้เห็นว่าถ้าผู้รับสารมีประสบการณ์เดิม หรือทัศนคติในด้านลบเกี่ยวกับประเทศอเมริกาอยู่แล้วผู้รับสารจะตีความปฏิเสธ ซึ่งผู้รับสารมีทัศนคติเดิมอยู่แล้วที่ไม่ได้ชื่นชมในความเป็นอเมริกา เมื่อโลกความจริงกับโลกที่ภาพยนตร์นำเสนอขัดแย้งกันผู้รับสารจึงปฏิเสธสิ่งที่ภาพยนตร์นำเสนอ